

Netwerkbureau Kinderopvang

“Regioscan Noordoost- Groningen”

ten behoeve van

Netwerkbureau Kinderopvang

Alkmaar, september 2010

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder vooraf schriftelijke toestemming van Linkin Business.

Copyright © 2010 Linkin Business BV

Inhoudsopgave

Voorwoord

Samenvatting

1. Inleiding

- 1.1 Aanleiding tot onderzoek
- 1.2 Onderzoeksdoelstelling
- 1.3 Opdrachtgever en uitvoerder
- 1.4 Onderzoeksopzet en verantwoording
- 1.5 Leeswijzer

2. Regio en demografie

- 2.1 Afbakening Noordoost- Groningen
- 2.2 Bevolkingsontwikkeling Noord- Nederland
- 2.3 Gemeenten
- 2.4 Noordoost- Groningen
- 2.5 Gezinssituatie
- 2.6 Opleiding en inkomen
- 2.7 Cultuur
- 2.8 Conclusie demografie

3. Capaciteit

- 3.1 Huidige capaciteit
- 3.2 Participatie kinderopvang
- 3.3 Voorkeursdagen
- 3.4 Wachtlijsten
- 3.5 Kinderopvang

4. Samenwerking

- 4.1 Obstakels
- 4.2 Overheidsniveau

5. Conclusies en aanbevelingen

- 5.1 Conclusies
- 5.2 Aanbevelingen

Bronnen

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht capaciteit per indicatie jaar en opvang

Voorwoord

Geachte lezer,

Voor u ligt het rapport van Linkin Business ten behoeve van "Netwerkbureau Kinderopvang".

Linkin Business heeft het werken aan dit onderzoek en de samenwerking met de opdrachtgever als plezierig ervaren en hoopt dat de opdrachtgever na het lezen van het rapport dit project als geslaagd beoordeelt.

We willen alle betrokkenen graag bedanken voor hun medewerking aan de totstandkoming van dit rapport.

Wij wensen u veel plezier bij het lezen!

Alkmaar, september 2010

Namens het team van Linkin Business

Reinoud Blik
Erik van Donkelaar
Richard Mosch
John Voskens

Linkin Business

Van der Kaaijstraat 64
1815 VM Alkmaar

(T) 072-711 27 30
(F) 072-518 17 51

Postbus 1099
1810 KB Alkmaar

info@linkinbusiness.nl
www.linkinbusiness.nl

Samenvatting

Deze rapportage is geschreven in opdracht van Netwerkbureau Kinderopvang. Om te bepalen hoe de situatie er op regionaal gebied uitziet voert zij op regionaal niveau een scan uit, welke leidt tot inzicht in de plaatselijke kinderopvangsituatie.

Onderzoek- en adviesbureau Linkin Business heeft in samenwerking met Netwerkbureau Kinderopvang een model ten behoeve van de regioscan ontwikkeld. Op basis van dit model worden meerdere locaties in kaart gebracht, in deze rapportage staat het krimpgebied Noordoost- Groningen centraal.

De centrale onderzoekdoelstelling is dan ook:

“Het in kaart brengen van de status van kinderopvang te Noordoost- Groningen en de ontwikkeling van de vraag in de jaren t/m 2018”

De regio Noordoost- Groningen beslaat in dit onderzoek elf gemeenten, waaronder: Appingedam, Delfzijl, Eemsum, Loppersum (samen bekend als de Eemdelta), Bellingwedde, Menterwolde, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Vlagtwedde en Oldambt (voorheen Reiderland, Scheemda, Winschoten).

Alhoewel er gemeentelijke verschillen zijn te constateren is de regio een krimpgebied. De stad Groningen is een roltrap voor jongeren uit het noorden. Zij trekken uit de regio naar de stad voor hoger onderwijs, en velen van hen gaan (55%) daarna door naar het westen van het land voor passend werk.

Door dit feit komt er een migratiestroom op gang die de bevolkingsamenstelling doet veranderen. Enerzijds trekken personen, tweeverdieners en hogeropgeleiden in de leeftijd 25- 44 jaar, weg uit dit gebied. Anderzijds blijven personen die een zwakkere positie hebben, ouderen en lager opgeleiden, achter.

Door deze binnenlandse migratie van personen daalt het totale bevolkingsaantal op korte termijn. Op middellange tot lange termijn neemt het aantal kinderen vervolgens met een veelvoud af. De “kinderkrijgers” hebben immers het gebied verlaten. Een kleiner aantal kinderen blijft over waarvan het basisniveau lager ligt. Hierdoor neemt het aantal doelgroepkinderen verhoudingsgewijs toe.

Voor de kinderopvang zijn er momenteel 16 aanbieders met 28 vestigingen. Zij tellen samen 1.061 kindplaatsen wat neer komt op een capaciteit tussen 2.017 en 2.451 en een participatiegraad van 23,1% en 28,1%. Voor de BSO zijn er 18 aanbieders met 42 vestigingen. Samen bieden zij 1.289 kindplaatsen aan wat neer komt op een capaciteit tussen 1.747 en 2.127 en een participatiegraad van 9,1% en 10,4%.

De gewenste capaciteit voor KDV is 1.930 kinderen en 835 kindplaatsen. Dit houdt in dat er een overschot is van 521 kinderen of 226 kindplaatsen. Voor de BSO is de gewenste capaciteit 1.747 kinderen of 1.059 kindplaatsen. In totaal komt dit neer op een overschot van 230 kindplaatsen of een overschot voor 380 kinderen.

In 2018 is de gewenste capaciteit voor de KDV 1.755 en voor de BSO 1.407. Hiermee is er een overschot van 301 kindplaatsen en 696 kinderen voor de KDV. Het overschot voor de BSO stijgt in kindplaatsen naar respectievelijk 436 kindplaatsen en 720 kinderen.

Er is sprake van een structureel overschot wat leidt tot onrendabele kinderopvangorganisaties. Het lijkt erop dat er behoefte is aan een regisseur die de kinderopvang behapbaar houdt en de markt in staat stelt de koek te herverdelen.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding tot onderzoek

In het takenpakket van Netwerkbureau Kinderopvang zitten nogal wat onderdelen die vragen om een behoorlijk kennisniveau, zoals: Het op praktische en oplossingsgerichte wijze stimuleren en ondersteunen van kinderopvangorganisaties, organisaties voor primair onderwijs en gemeenten bij het realiseren van meer capaciteit in de kinderopvang (0-12 jaar).

Om te bepalen hoe de situatie er op regionaal gebied uitziet voert zij per gebied een regioscan uit. De regioscan leidt tot inzicht in de plaatselijke kinderopvangsituatie. Om een dergelijke regioscan efficiënt uit te voeren is er reeds een regioscan- model ontwikkeld. Na groeigebieden wil het Netwerkbureau drie krimpgebieden in kaart brengen, te beginnen met Noordoost- Groningen. Dit onderzoek richt zich dan ook dit gebied.

1.2 Onderzoekdoelstelling

Het centrale doel van het onderzoek is:

"Het in kaart brengen van de status van kinderopvang te Noordoost- Groningen en de ontwikkeling van de vraag in de jaren t/m 2018"

1.3 Opdrachtgever en uitvoerder

Het Netwerkbureau Kinderopvang is per 1 september 2008 ingesteld door het ministerie van OCW voor de periode van drie jaar. Het Netwerkbureau Kinderopvang opereert onafhankelijk en heeft de opdracht op praktische en oplossingsgerichte wijze kinderopvangorganisaties, primair onderwijs en gemeenten waar mogelijk te ondersteunen bij het realiseren van meer capaciteit in de kinderopvang (0-12 jaar). Bij de uitvoering van de opdracht wil het Netwerkbureau vooral samen aan de slag met alle betrokken partijen.

Onderzoek- en adviesbureau Linkin Business heeft dit onderzoek verricht in opdracht van en in samenwerking met Netwerkbureau Kinderopvang. Het onderzoek is uitgevoerd door Richard Mosch, Erik van Donkelaar, Reinoud Blik en John Voskens.

1.4 Onderzoeksopzet en verantwoording

Linkin Business heeft in samenwerking met Netwerkbureau Kinderopvang een model voor de 'regioscan' ontwikkeld. Aan de hand van dit model heeft Linkin Business demografische gegevens en cijfers van de GGD verzameld. Hiernaast zijn er relevante onderzoeken, rapporten en websites bestudeerd. Vervolgens zijn alle bronnen telefonisch op juistheid en actualiteit getoetst. Aanvullend zijn experts in de markt geraadpleegd, waaronder kinderopvangorganisaties, provincie Groningen, CMO Groningen, CAB Groningen en de MO groep.

1.5 Leeswijzer

In dit rapport zijn de bronnen als voetnoot toegevoegd en worden resultaten van Noordoost- Groningen afgezet tegen landelijke resultaten. Hiernaast zijn wij met berekeningen uitgegaan van twee scenario's, te weten:

- In het eerste scenario gaan we uit van het onderzoek 'Wachttijsten en wachttijden buitenschoolse opvang en dagopvang, 5^e meting'. Hierin wordt er uitgegaan van het feit dat er 1,9 kinderen per kindplaats worden opgevangen in zowel de KDV als in de BSO;
- In het tweede scenario gaan we uit van een gemiddelde dat is verkregen in de diepte-interviews met twee lokale ondernemers. Hierin wordt uitgegaan dat er 2,31 kinderen kunnen worden opgevangen per kindplaats in de KDV en 1,65 in de BSO.

2. Regio en demografie

In dit hoofdstuk wordt de regio afgebakend en relevante demografische kengetallen uiteengezet.

2.1 Afbakening Noordoost- Groningen

Bij de regio 'Noordoost- Groningen' is er uitgegaan van de volgende gemeenten; Appingedam, Delfzijl, Eemsmond, Loppersum (samen bekend als de Eemsdelta), Bellingwedde, Menterwolde, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Vlagtwedde en Oldambt (voorheen Reiderland, Scheemda, Winschoten). Dit omdat uit bestaande studies blijkt dat krimp zich met name op de randgebieden concentreert.

Hieronder zijn desbetreffende gemeenten visueel in kaart gebracht.

Figuur 1: Gemeenten Noordoost- Groningen in kaart

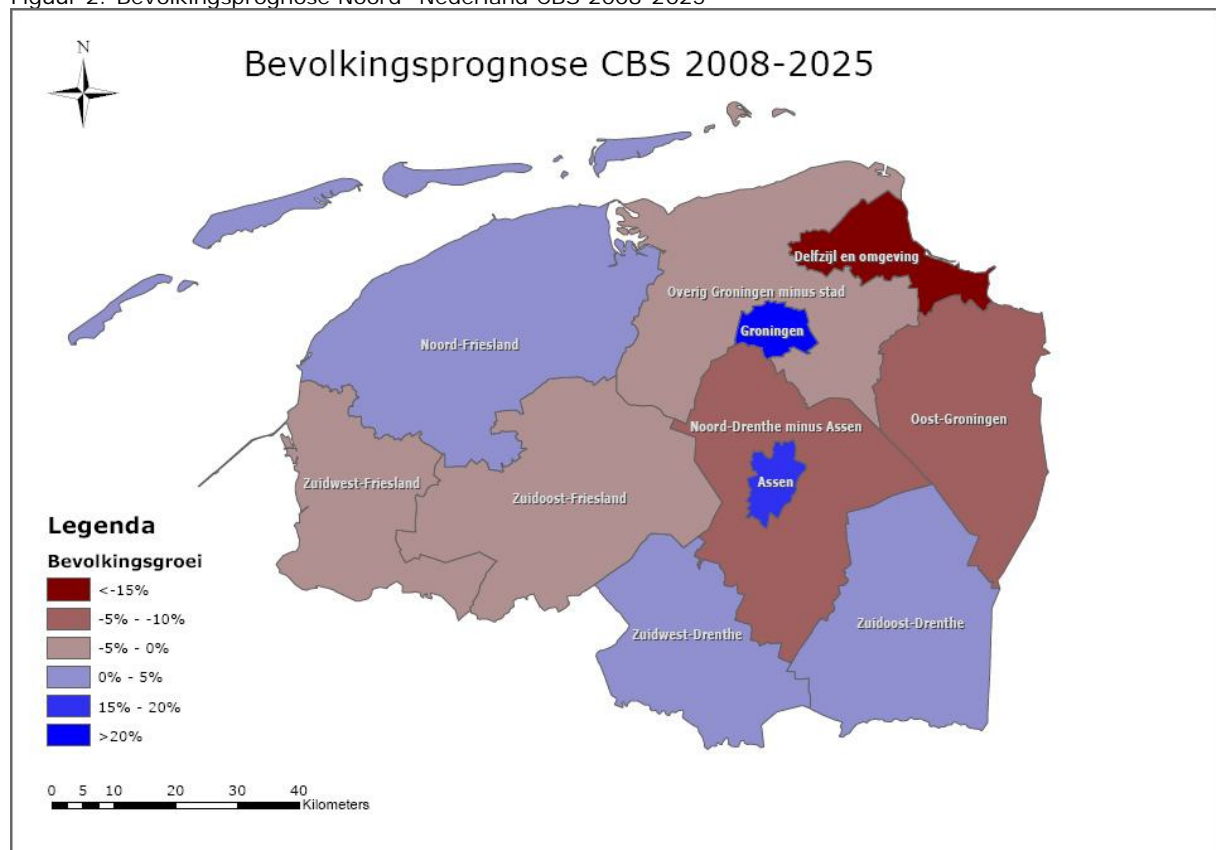

2.2 Bevolkingsontwikkeling Noord- Nederland

De onderstaande figuur toont de verschillen in bevolkingsgroei voor gebieden in het noorden van Nederland. Op basis van inwonertal zijn Groningen en Assen de groeisteden zijn te midden van een krimpende regio. Noord- Friesland stijgt licht, vooral dankzij Leeuwarden.

Hoewel de regionale bevolkingsprognoses tot 2020 (ABF) respectievelijk 2025 reiken, kan er van worden uitgegaan dat de periode daarna de krimp nog versterkt zal doorzetten.

Figuur 2: Bevolkingsprognose Noord- Nederland CBS 2008-2025

2.3 Noordoost- Groningen

In de onderstaand tabel is de huidige bevolkingsopbouw van Noordoost- Groningen ten opzichte van Nederland weergegeven.

Bevolkingsopbouw	Noordoost- Groningen		Nederland	
Bron:	CBS Statline, 2010		CBS Statline, 2009	
Perioden	2010		2009	
Leeftijd	aantal	%	aantal	%
0-3 jaar	8.370	3,8	738.354	4,5
4-9 jaar	14.579	6,7	1.203.836	7,3
10-12 jaar	7.706	3,5	587.814	3,6
13-17 jaar	13.015	6,0	998.237	6,1
18-24 jaar	15.906	7,3	1.402.203	8,5
25-44 jaar	52.533	24,1	4.532.571	27,5
45-64 jaar	65.939	30,2	4.550.957	27,6
65+	40.143	18,4	2.471.815	15,0
Totaal	218.191	100	16.485.787	100

In dit overzicht is te zien dat het percentage kinderen in de leeftijd van 0-12 jaar in Noordoost- Groningen met 1,4% lager ligt dan het landelijk gemiddelde. Ook zijn er in Noordoost- Groningen 4,6 procent minder mensen in de leeftijd van 18-44 jaar; de zogenaamde 'kinderkrijgers'. Logisch gevolg is het relatief hoge percentage 45 plussers.

In de periode 2010 – 2018 zal de bevolkingsamenstelling zich als volgt ontwikkelen.

Bevolkingsprognose	Nederland						Noordoost- Groningen					
Bron:	CBS Statline, 2009						Planbureau voor de Leefomgeving/ Pearl, 2010					
Perioden	2012		2015		2018		2012		2015		2018	
Leeftijd	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
0-3	723.622	4,4	713.305	4,3	718.697	4,2	8.180	3,8	7.978	3,7	7.929	3,8
4-9	1.147.183	6,9	1.101.887	6,6	1.086.586	6,4	13.774	6,4	12.742	6,0	12.360	5,9
10-12	611.101	3,7	595.332	3,5	556.565	3,3	7.583	3,5	7.281	3,4	6.457	3,1
13-17	985.495	5,9	1.012.515	6,0	1.012.063	6,0	13.002	6,0	12.743	6,0	12.329	5,8
18-24	1.438.604	8,6	1.445.659	8,6	1.441.649	8,5	15.861	7,3	15.678	7,3	15.433	7,3
25-44	4.343.147	26,1	4.193.210	25,0	4.109.540	24,3	50.212	23,2	47.252	22,1	44.780	21,2
45-64	4.674.709	28,1	4.726.868	28,2	4.782.277	28,3	65.405	30,2	64.597	30,2	64.330	30,5
65+	2.709.823	16,3	2.990.500	17,8	3.215.221	19,0	42.337	19,6	45.504	21,3	47.598	22,5
Totaal	16.633.684	100	16.779.276	100	16.922.598	100	216.354	100	213.775	100	211.216	100

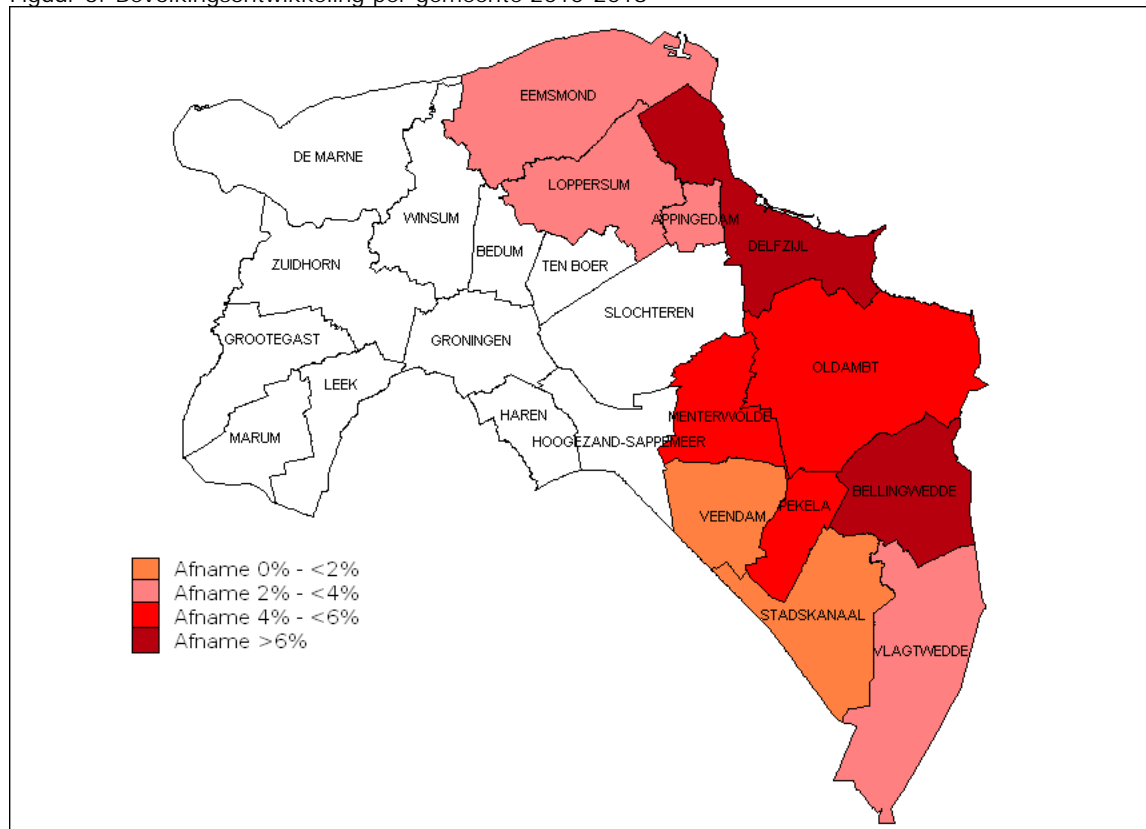
Er kan geconcludeerd worden dat Nederland vergrijsd en qua cijfers Noordoost- Groningen achter na gaat. De vergrijzing van Noordoost- Groningen neemt verhoudingsgewijs ook toe, van 48,6% 45-plussers in 2010 tot 53% in 2018.

Bovenstaande cijfers kunnen het beeld van Noordoost- Groningen vertroebelen met betrekking tot de 18-24 jarigen. Hieronder vallen namelijk ook (Duitse) studenten die later wegtrekken. Verderop in dit rapport wordt hier verder op in gegaan.

2.4 Gemeenten

In deze paragraaf zijn de bevolkingscijfers op gemeentelijk niveau in kaart gebracht. In de kaart hieronder is de bevolkingsontwikkeling tussen 2010 en 2018 per gemeente visueel weergegeven.

Figuur 3: Bevolkingsontwikkeling per gemeente 2010-2018

In de drie tabellen die volgen zijn de cijfers van Oldambt uitgesplitst naar de drie gemeenten: Reiderland, Scheemda en Winschoten.

Op Winschoten na (+0,7%) is er in alle gemeenten sprake van een afname van het aantal inwoners. Verschillen zijn er tussen relatief grote dalers als Bellingwedde en Delfzijl (beide -8,7%) en meer stabiele gemeenten als Stads kanaal en Veendam (-1% en -0,9%).

Bevolkingsaantallen totaal				
Bron: Planbureau voor de Leefomgeving / PEARL 2010, bewerking Linkin Business				
Gemeente	Jaar		Ontwikkeling	
	2010	2018	Absoluut	Relatief
Appingedam	11.975	11.681	-294	-2,5%
Bellingwedde	9.153	8.358	-795	-8,7%
Delfzijl	26.569	24.266	-2.303	-8,7%
Loppersum	10.510	10.103	-407	-3,9%
Stadskanaal	33.928	33.596	-332	-1,0%
Scheemda	14.204	13.616	-588	-4,1%
Veendam	28.207	27.955	-252	-0,9%
Vlagtwedde	16.186	15.809	-377	-2,3%
Winschoten	18.391	18.520	129	0,7%
Pekela	13.220	12.672	-548	-4,1%
Eemsmond	16.484	16.139	-345	-2,1%
Reiderland	7.062	6.869	-193	-2,7%
Menterwolde	12.302	11.632	-670	-5,4%
Totaal	218.191	211.216	-6.975	-3,2%

In de leeftijd 0-3 jaar zijn de verschillen nog groter. Uit onderstaande cijfers blijkt dat Menterwolde relatief de grootste afname heeft met -21,2%, Loppersum is de gemeente met de grootste toename (5%).

Bevolkingsaantallen 0-3 jarigen				
Bron: Planbureau voor de Leefomgeving / PEARL 2010, bewerking Linkin Business				
Gemeente	Jaar		Ontwikkeling	
	2010	2018	Absoluut	Relatief
Veendam	1.116	1.033	-83	-7,4%
Stadskanaal	1.383	1.287	-96	-6,9%
Delfzijl	1.009	939	-70	-6,9%
Scheemda	521	489	-32	-6,1%
Pekela	443	426	-17	-3,8%
Menterwolde	495	390	-105	-21,2%
Loppersum	398	418	20	5,0%
Eemsmond	704	690	-14	-2,0%
Vlagtwedde	564	584	20	3,5%
Bellingwedde	267	274	7	2,6%
Appingedam	477	458	-19	-4,0%
Winschoten	702	658	-44	-6,3%
Reiderland	291	283	-8	-2,7%
Totaal	8.370	7.929	-441	-5,3%

Het verschil in de afname is in de leeftijd 4– 12 jarigen relatief het grootst. Reiderland is stabiel te noemen en Appingedam en Winschoten zijn de twee gemeenten waar de afname minder dan 10% is.

Bevolkingsaantallen 4-12 jarigen				
Bron: Planbureau voor de Leefomgeving / PEARL 2010, bewerking Linkin Business				
Gemeente	Jaar		Ontwikkeling	
	2010	2018	Absoluut	Relatief
Veendam	2.871	2.433	-438	-15,3%
Stadskanaal	3.599	3.185	-414	-11,5%
Delfzijl	2.596	2.207	-389	-15,0%
Scheemda	1.528	1.110	-418	-27,4%
Pekela	1.454	1.058	-396	-27,2%
Menterwolde	1.329	1.052	-277	-20,8%
Loppersum	1.121	825	-296	-26,4%
Eemsmond	1.880	1.649	-231	-12,3%
Vlagtwedde	1.565	1.303	-262	-16,7%
Bellingwedde	824	618	-206	-25,0%
Appingedam	1.189	1.080	-109	-9,2%
Winschoten	1.647	1.612	-35	-2,1%
Reiderland	682	685	3	0,4%
Totaal	22.285	18.817	-3.468	-15,6%

2.5 Gezinsituatie

Hieronder zijn is de opbouw van de huishoudens in Nederland en Noordoost- Groningen uiteengezet.

Huishoudens	Nederland		Noordoost- Groningen	
Bron:	CBS statline, juli 2009		CBS Statline, augustus 2009	
Periode	2009		2009	
Gezinsverhouding	Aantal	%	Aantal	%
Eenpersoonshuishouden	2.158.838	29,4	29.104	30,6
Meerpersoonshuishouden zonder kinderen	2.668.243	36,3	32.913	34,6
Eenouderhuishouden	480.793	6,5	5.859	6,2
Meerpersoonshuishouden met kinderen	2.046.846	27,8	27.300	28,7
Totaal	7.354.720	100	95.176	100

In de bovenstaande tabel is zichtbaar dat er weinig in het oog springende verschillen zijn. Wel geven deze cijfers weer dat het aantal 'meerpersoonshuishoudens met kinderen' in Noordoost- Groningen 0,9 procent hoger ligt dan het landelijk gemiddelde.

Gedurende dit onderzoek is gebleken dat er voor Noordoost- Groningen (nog) geen officiële prognose beschikbaar is met betrekking tot de huishoudens. Op basis van het aanvullende kwalitatieve onderzoek is de prognose dat het aantal gezinnen met kinderen af zal nemen, voornamelijk veroorzaakt door het wegtrekken van de 'kinderkrijgers'.

2.6 Opleiding en inkomen

In de onderstaande tabel is het aantal leerlingen naar opleidingsniveau weergegeven.

Leerlingen en studenten	Nederland		Noordoost- Groningen	
Bron: CBS Statline mei 2010				
Periode	2007/2008		2007/2008	
Niveau	Aantal	%	Aantal	%
Voortgezet onderwijs	941.136	45,9	12.487	51,1
Voortgezet algemeen volwassenen onderwijs	13.078	0,6	59	0,2
Middelbaar beroepsonderwijs	509.642	24,8	8.409	34,4
Hoger beroepsonderwijs	374.802	18,3	2.818	11,5
Wetenschappelijk onderwijs	212.713	10,4	650	2,7
Totaal	2.051.371	100	24.423	100

In Noordoost- Groningen volgt 34,4% van de leerlingen en studenten een MBO opleiding. Dit percentage ligt 9,6% hoger dan het gemiddelde in Nederland. Het aantal HBO'ers ligt 6,8% lager (11,5% ten opzichte van 18,3%) en het Wetenschappelijk Onderwijs is 7,7% lager (2,7 ten opzichte van 10,4%).

Basisonderwijs

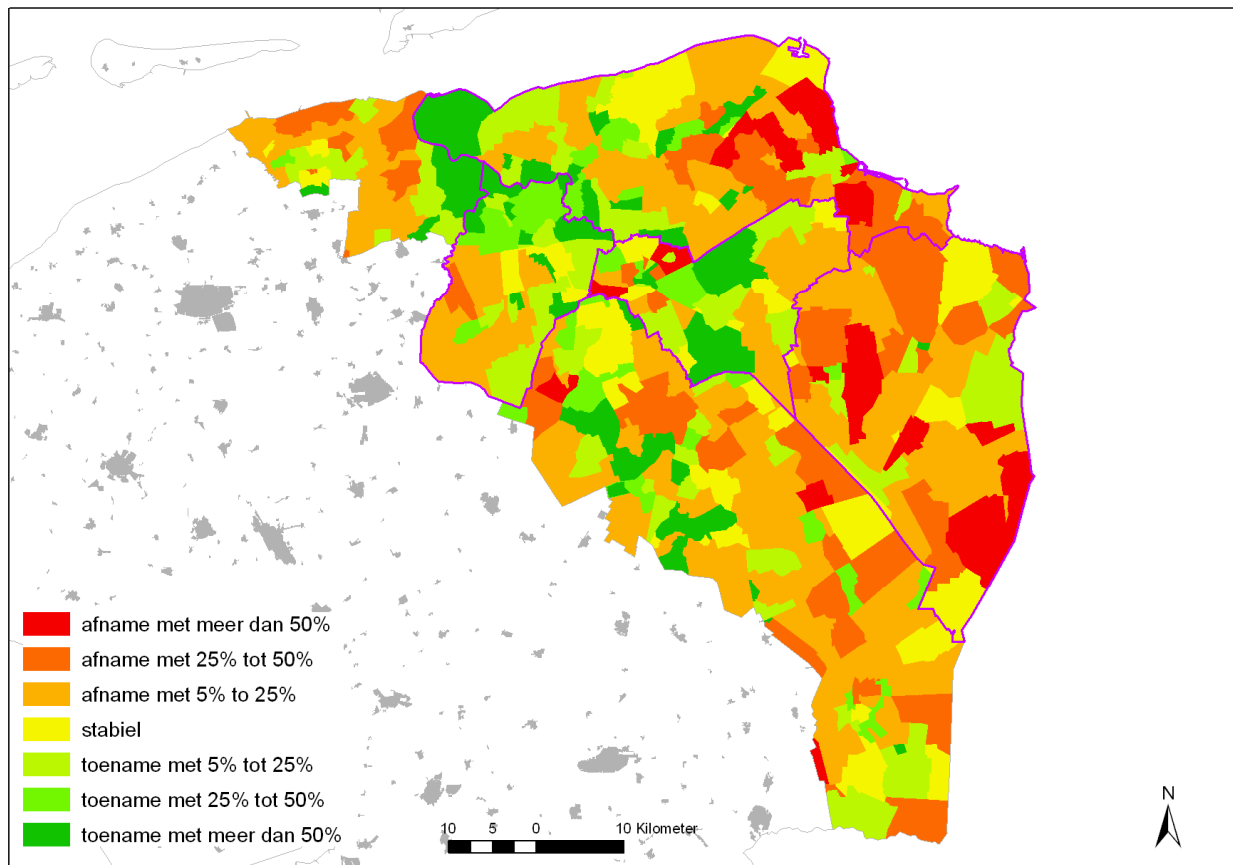
Er zijn in de regio Noord Groningen 95 scholen. Hiervan hebben circa 60 scholen minder dan 100 leerlingen en daarvan hebben 15 scholen minder dan 50 leerlingen. Bij deze scholen staat de kwaliteit van het onderwijs onder druk; vooral op kleine scholen is zeer regelmatig sprake is van het label zwakke of zeer zwakke school. In de gemeente Delfzijl zijn er deze zomer al 6 scholen gesloten.

Relatief zijn er zeer hoge kosten voor alle kleine en middelgrote schoolgebouwen die vaak klimatologisch onvoldoende scoren, waarbij het energieverbruik hoog is en leegstand van lokalen een feit, omdat de krimp inmiddels al merkbaar is.

Momenteel is groot deel van de plattelandsscholen niet in staat op basis van de standaard exploitatie sluitend te draaien, ondanks de extra vergoedingen van OCW voor scholen met minder dan 145 leerlingen.

In onderstaande afbeelding is per postcodegebied de ontwikkeling van de basisschoolbevolking te zien tot en met 2030.

Figuur 4: Ontwikkeling basisschoolbevolking per postcodegebied 2005-2030

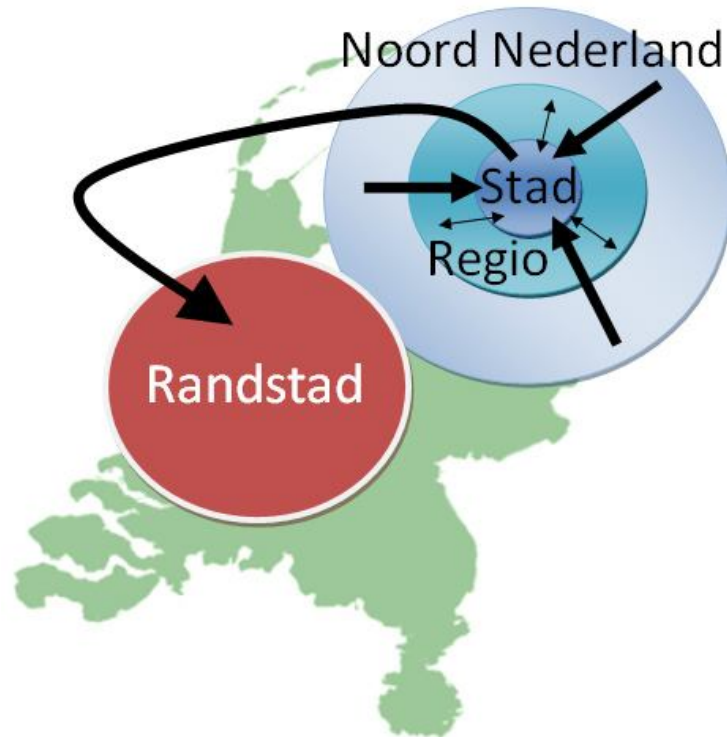
Voorgezet onderwijs

In de figuur 5 is de stad Groningen aangegeven door middel van de binnenste cirkel, de regio rond de stad Groningen wordt geduid met de volgende cirkel en buitenste cirkel vormt de regio Noord Nederland. Buiten de buitenste cirkel is de rest van Nederland gelegen. In deze 'rest van Nederland' is met name de Randstad van belang, als competitieve en complementaire regio voor Groningen Stad en de noordelijke regio.

Vanuit het noorden trekken studenten naar Groningen om te studeren. Regionale stromen betreffen de verplaatsing van gezinnen vanuit de stad naar het direct omliggende gebied (regio Groningen en Noord Drenthe). Zo is er op regionale schaal een concentratie van inwoners in de stad Groningen en het directe ommeland.

Op nationale schaal ligt het hart van de concentratie in de Randstad. De stad Groningen vervult voor ongeveer 55% van de studenten (RUG en Hanzehogeschool) slechts een tijdelijke opstap naar de Randstad. Van de afgestudeerden ziet een groot gedeelte Groningen slechts als een hub en fungeert de stad als roltrap naar de Randstad. Het is duidelijk dat de aanwezigheid van de Hanzehogeschool en de Universiteit een grote bijdrage hebben aan 'de roltrapfunctie' van de stad. Beiden zijn daarmee dan ook een schakel in de verklaring van de migratie gerelateerde krimpproblematiek van wegtrekkende jongeren in het noorden.

Figuur 5: Migratiestromen

Inkomenssituatie

Een direct gevolg van het relatief groot aantal inwoners met een lager opleidingsniveau is dat men een lager inkomen genereert. Zowel het gestandaardiseerde inkomen als het gemiddeld persoonlijk inkomen ligt in Noordoost- Groningen lager dan op landelijk niveau.¹

Inkomenssituatie				
Bron:	CBS Statline, nov 2010		CBS Statline, mei 2010	
Locatie	Nederland		Noordoost Groningen	
Periode	2005	2007	2005	2007
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen	21.800	24.300	17.800	20.500
Gemiddeld persoonlijk inkomen	24.700	26.800	22.100	23.900

Huisprijzen

De demografische ontwikkelingen hebben ook invloed op de huisprijzen. Van de zes goedkoopste gemeenten liggen er vijf in Groningen. De Marne is met een woningprijs van gemiddeld 120.000 euro het goedkoopst, gevolgd door Ferwerderadiel in Friesland en Eemsmond, Pekela en Delfzijl. In de drie goedkoopste woongemeenten daalde de gemiddelde koopsom met ruim 20 procent.²

¹ Het gestandaardiseerd inkomen is het besteedbaar inkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. Het persoonlijk inkomen bestaat uit: inkomen uit arbeid, inkomen uit eigen onderneming, uitkering inkomensverzekeringen en uitkering sociale voorzieningen (m.u.v. kinderbijslag).

² Onderzoek Woningmarkt.nl, eerste helft 2010

2.7 Cultuur

In de onderstaande tabel zijn de gegevens betreffende de etniciteit voor zowel Nederland als Noordoost- Groningen uiteengezet.

Etniciteit:	Nederland		Noordoost Groningen	
Bron:	CBS Statline, november 2009		CBS Statline, oktober 2009	
Periode	2009		2009	
Etniciteit	Aantal	%	Aantal	%
Westerse landen	1.478.396	9,0	13.261	5,9
Niet-Westerse landen	1.809.310	11,0	9.672	6,5
Autochtoon	13.198.081	80,1	195.234	87,5
Totaal	16.485.787	100	218.167	100

Het percentage autochtonen ligt in Noordoost- Groningen 7,4% hoger dan op landelijk niveau. Het totale percentage Westerse nieuwe Nederlanders en Niet-westerse nieuwe Nederlanders ligt hierdoor lager, namelijk 12,5% om 20%.

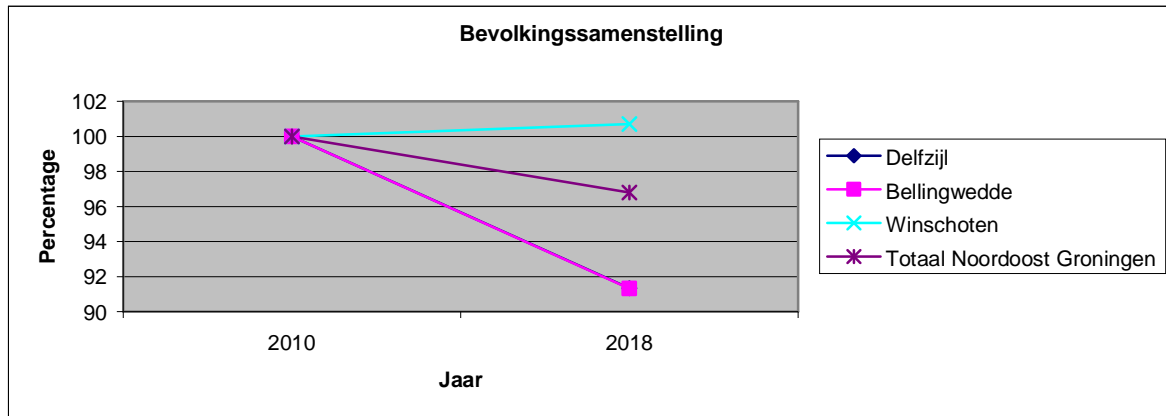
In de periode 2009–2018 zal de bevolkingssamenstelling zich volgens het CBS als volgt ontwikkelen.

Etniciteit:	Nederland						Noordoost- Groningen					
Bron:	CBS Statline, december 2008						CBS Statline, oktober 2009					
Periode	2012		2015		2018		2012		2015		2018	
Etniciteit kort	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Westerse landen	1.526.202	9,2	1.564.243	9,3	1.601.857	9,5	13.384	6,2	13.376	6,3	13.475	6,4
Niet-westerse landen	1.893.040	11,4	1.990.477	11,9	2.094.104	12,4	10.576	4,9	12.121	5,7	13.626	6,5
Autochtoon	13.214.429	79,4	13.224.532	78,8	13.226.551	78,2	192.394	88,9	188.278	88,1	184.115	87,2
Totaal	16.633.671	100	16.779.252	100	16.922.512	100	216.354	100	213.775	100	211.216	100

In de tabel is te zien dat het aandeel autochtonen in Noordoost- Groningen in 2018 met 0,3% is afgenomen. Op landelijk niveau neemt het aandeel autochtonen met 0,9% af. Tegenover deze lichte dalingen staat een stijging van het aantal nieuwe Nederlanders.

2.8 Conclusie demografie

Noordoost- Groningen is een krimpg gebied. Binnen dit gebied zijn er echter wel verschillen. In onderstaande grafiek zijn drie extreme gemeenten alsmede de gehele regio opgenomen. Dalers zijn Bellingwedde en Delfzijl welke te zien zijn als de lijn welke het meest af neemt. Een stabiel gebied is Winschoten, wat zelfs toe neemt.

*De lijnen van Bellingwedde en Delfzijl lopen parallel waardoor een van de twee lijnen zichtbaar is.

Groningen is een roltrap voor jongeren uit het noorden. Zij trekken uit de regio naar de stad voor hoger onderwijs, en velen van hen gaan (55%) daarna door naar het westen van het land voor passend werk.

Door dit feit komt er een migratiestroom op gang die de bevolkingssamenstelling doet veranderen. Enerzijds trekken personen, tweeverdieners en hogeropgeleiden in de leeftijd 25- 44 jaar, weg uit dit gebied. Anderzijds blijven personen die een zwakkere positie hebben, ouderen en lager opgeleiden, achter.

Door deze binnenlandse migratie van personen daalt het totale bevolkingsaantal op korte termijn. Een gevolg hiervan is dat op middellange tot lange termijn het aantal kinderen met een veelvoud af gaat nemen. De "kinderkrijgers" hebben immers het gebied verlaten.

Geconcludeerd kan worden dat het aantal kinderen hiermee afneemt en het basisniveau van hen daalt. Hierdoor neem het aantal doelgroepkinderen verhoudingsgewijs toe. Maria Bolt, directeur van Kids2b, gaf deze ontwikkeling als volgt weer: "Minder kinderen, meer doelgroepkinderen, meer zorg".

Ze doet mee aan ieder denkbaar experiment om deze situatie ten positieve te keren. Zij is dan ook een van de participanten van het provinciale experiment wat verder in het rapport wordt toegelicht.

3. Capaciteit

In dit hoofdstuk wordt de capaciteit van de kinderopvang en de ontwikkeling hiervan uiteengezet.

3.1 Huidige capaciteit

Capaciteit KDV

Er zijn 16 aanbieders met 28 vestigingen. Zij tellen samen 1.061 kindplaatsen wat neer komt op een capaciteit tussen 2.017 en 2.451 en een participatiegraad van 23,1% en 28,1%.

Vraag & aanbod 2010				
Bron: Linkin Business				
Locatie	Kinderopvang	Capaciteit kindplaatsen	Lokaal scenario	Landelijk scenario
Appingdam	KDV	64	148	122
Delfzijl	KDV	57	132	108
Eemsmond	KDV	64	148	122
Loppersum	KDV	24	55	46
Bellingwedde	KDV	6	14	11
Menterwolde	KDV	101	233	192
Oldambt	KDV	169	390	321
Pekela	KDV	-	-	-
Stadskanaal	KDV	170	393	323
Veendam	KDV	261	603	496
Vlagtwedde	KDV	145	335	276
Totaal KDV	KDV	1.061	2.451	2.017
Appingdam	BSO	79	130	150
Delfzijl	BSO	150	248	285
Eemsmond	BSO	107	177	203
Loppersum	BSO	77	127	146
Bellingwedde	BSO	34	56	65
Menterwolde	BSO	75	124	143
Oldambt	BSO	158	261	300
Pekela	BSO	-	-	-
Stadskanaal	BSO	162	267	162
Veendam	BSO	280	462	280
Vlagtwedde	BSO	167	276	167
Totaal	BSO	1.289	2.127	1.747
Totaal Noordoost- Groningen	KDV & BSO	2.350	4.578	3.648

Capaciteit BSO

Voor de BSO zijn er 18 aanbieders met 42 vestigingen. Samen bieden zij 1.289 kindplaatsen aan wat neer komt op een capaciteit tussen 1.747 en 2.127 en een participatiegraad van 9,1% en 10,4%.

3.2 Participatie kinderopvang

De participatie voor de KDV ligt volgens de landelijke aanname op 23,1%, volgens de lokale op 28,1%. Voor de BSO ligt dit op respectievelijk 10,4% voor het landelijke scenario en 9,1% voor het lokale scenario.

De participatiegraad geeft een goede indicatie. Ouders/ verzorgers willen hun kinderen graag relatief dicht bij huis laten opvangen. Dit blijkt uit contact met regionale organisaties en uit klantenonderzoeken van Linkin Business bij diverse kinderopvangorganisaties. Ook hebben organisaties afspraken met basisscholen.

De participatie zal de komende jaren afnemen. De oorzaak hiervan is de binnenlandse migratie waardoor de bevolkingssamenstelling veranderd. Hierdoor zijn er verhoudingsgewijs meer lager opgeleiden welke minder mogelijkheden tot hun beschikking hebben om gebruik te maken van formele kinderopvang.

3.3 Voorkeursdagen

Uit landelijk onderzoek naar de voorkeursdagen van ouders voor de KDV en BSO komt naar voren dat het percentage ouders dat op woensdag en vrijdag gebruik wenst te maken veel kleiner is dan de aangegeven voorkeursdagen maandag, dinsdag en donderdag. Meer dan de helft (53%) wenst geen gebruik te maken van de BSO op woensdag en/ of vrijdag, voor KDV is dit 29%.³

Te herleiden is dat op landelijk niveau de woensdag en/of vrijdag voor 29% is gedekt voor de BSO en 58% voor de KDV. Als we hier de ouders bij optellen die bereid zijn naar de woensdag en/of vrijdag te verhuizen komt dit neer op 47% voor de BSO en 71% voor de KDV. Deze cijfers vormen op landelijk niveau de maximale vraag voor de woensdag en/of vrijdag.

Ook op lokaal niveau is hier sprake van. Organisaties werken daarom op woensdag en vrijdag met minder personen of sluiten ('s middags) vestigingen. Dit omdat veel ouders vrij zijn op de woensdag en/ of vrijdag.

3.4 Wachtlijsten

Op landelijk niveau ligt de vervuiling van de wachtlijsten op 44% voor BSO en 46% voor KDV, zie onderstaande tabel.

Staat uw kind op de wachtlijst voor BSO of KDV?		
Bron: Wachtlijst onderzoek ministerie OCW		
Criteria/ BSO en KDV	BSO	KDV
Ja	56%	54%
Nee	44%	46%

Reden hiervoor is in 78,7% van de gevallen dat de kinderen reeds geplaatst zijn en in 11% van de gevallen dat het kind reeds bij een andere organisatie is geplaatst. Het overige percentage heeft reeds een andere oplossing gevonden. Zij hebben bijvoorbeeld de werktijden aangepast.

Uit contact met kinderopvangorganisaties in Noordoost- Groningen is gebleken dat slechts één organisatie voor het schooljaar 2010/2011 een wachtlijst heeft. Niet geheel toevallig is dit in gemeente Oldambt, voorheen gemeente Winschoten, waar het bevolkingsaantal stabiel is en zelfs ligt stijgt, zoals eerder genoemd.

Enkele ondernemers hebben wachtlijsten voor kinderen die een voorkeursvestiging hebben aangegeven binnen de betreffende organisatie.

³ Regioplan, "Wachtlijsten en wachttijden buitenschoolse opvang en dagopvang (5e meting), stand van zaken in juni 2009", oktober 2009

3.5 Kinderopvang

In het onderstaande overzicht is de huidige capaciteit per gemeente uiteengezet. De versie per opvangcentrum is te vinden in de bijlage.

Vraag & aanbod 2010							
Bron: Linkin Business							
Locatie	Kinderopvang	Capaciteit kindplaatsen	Gewenste capaciteit in kindplaatsen	Resultaat in kindplaatsen	Capaciteit in kinderen	Gewenste capaciteit in kinderen	Resultaat in kinderen
Appingdam	KDV	64	50	14	148	116	31
Delfzijl	KDV	57	45	12	132	104	28
Eemsmond	KDV	64	50	14	148	116	31
Loppersum	KDV	24	19	5	55	44	12
Bellingwedde	KDV	6	5	1	14	11	3
Menterwolde	KDV	101	80	21	233	184	50
Oldambt	KDV	169	133	36	390	307	83
Pekela	KDV	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal	KDV	170	134	36	393	309	84
Veendam	KDV	261	205	56	603	475	128
Vlagtwedde	KDV	145	114	31	335	264	71
Totaal KDV	KDV	1.061	835	226	2.451	1.930	521
Appingdam	BSO	79	65	14	130	107	23
Delfzijl	BSO	150	123	27	248	203	44
Eemsmond	BSO	107	88	19	177	145	32
Loppersum	BSO	77	63	14	127	104	23
Bellingwedde	BSO	34	28	6	56	46	10
Menterwolde	BSO	75	62	13	124	102	22
Oldambt	BSO	158	130	28	261	214	47
Pekela	BSO	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal	BSO	162	133	29	267	220	48
Veendam	BSO	280	230	50	462	379	83
Vlagtwedde	BSO	167	137	30	276	226	49
Totaal	BSO	1.289	1.059	230	2.127	1.747	380
Totaal Noordoost- Groningen	KDV & BSO	2.350	1.894	456	4.578	3.676	901

Op basis van het onderzoek is gebleken dat de gewenste capaciteit voor KDV 1.930 kinderen en 835 kindplaatsen betreft. Dit houdt in dat er momenteel (2010) een overschot aan kinderopvang is van 521 kinderen of 226 kindplaatsen.

Voor de BSO is de gewenste capaciteit 1.747 kinderen of 1.059 kindplaatsen. In totaal is er capaciteit om 2.127 kinderen op te vangen op basis van 1.059 kindplaatsen. Dit komt neer op een overschot van 230 kindplaatsen of een overschot voor 380 kinderen.

Voor het indicatiejaar 2012 ziet de tabel er als volgt uit.

Vraag & aanbod 2012							
Bron: Linkin Business							
Locatie	Kinderopvang	Capaciteit kindplaatsen	Gewenste capaciteit in kindplaatsen	Resultaat in kindplaatsen	Capaciteit in kinderen	Gewenste capaciteit in kinderen	Resultaat in kinderen
Appingdam	KDV	64	47	17	148	109	39
Delfzijl	KDV	57	42	15	132	97	34
Eemsumond	KDV	64	47	17	148	109	39
Loppersum	KDV	24	18	6	55	41	14
Bellingwedde	KDV	6	4	2	14	10	4
Menterwolde	KDV	101	75	26	233	172	61
Oldambt	KDV	169	125	44	390	288	102
Pekela	KDV	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal	KDV	170	126	44	393	290	103
Veendam	KDV	261	193	68	603	445	158
Vlagtwedde	KDV	145	107	38	335	247	88
Totaal	KDV	1.061	784	277	2.451	1.810	641
Appingdam	BSO	79	62	17	130	103	27
Delfzijl	BSO	150	119	31	248	196	51
Eemsumond	BSO	107	85	22	177	140	37
Loppersum	BSO	77	61	16	127	100	27
Bellingwedde	BSO	34	27	7	56	44	12
Menterwolde	BSO	75	59	16	124	98	26
Oldambt	BSO	158	125	33	261	206	55
Pekela	BSO	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal	BSO	162	128	34	267	211	56
Veendam	BSO	280	221	59	462	365	97
Vlagtwedde	BSO	167	132	35	276	218	58
Totaal	BSO	1.289	968	321	2.127	1.597	530
Totaal Noordoost- Groningen	KDV & BSO	2.350	1.751	599	4.578	3.407	1.171

Tussen 2010 en 2012 is het overschot van 521 kinderen toegenomen tot 641 kinderen. Dit houdt in dat er een capaciteitsoverschot is van 277 kindplaatsen tegenover een overschot van 226 kindplaatsen in 2010.

De gewenste capaciteit voor de BSO neemt af met 190, van 1.747 naar 1.597. Samen komt dit neer op een capaciteitsoverschot van respectievelijk 530 kinderen of 321 kindplaatsen.

Voor het indicatiejaar 2015 ziet de tabel er als volgt uit.

Vraag & aanbod 2012							
Bron: Linkin Business							
Locatie	Kinderopvang	Capaciteit kindplaatsen	Gewenste capaciteit in kindplaatsen	Resultaat in kindplaatsen	Capaciteit in kinderen	Gewenste capaciteit in kinderen	Resultaat in kinderen
Appingdam	KDV	64	47	17	148	109	39
Delfzijl	KDV	57	42	15	132	97	34
Eemsmond	KDV	64	47	17	148	109	39
Loppersum	KDV	24	18	6	55	41	14
Bellingwedde	KDV	6	4	2	14	10	4
Menterwolde	KDV	101	75	26	233	172	61
Oldambt	KDV	169	125	44	390	288	102
Pekela	KDV	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal	KDV	170	126	44	393	290	103
Veendam	KDV	261	193	68	603	445	158
Vlagtwedde	KDV	145	107	38	335	247	88
Totaal	KDV	1.061	784	277	2.451	1.810	641
Appingdam	BSO	79	62	17	130	103	27
Delfzijl	BSO	150	119	31	248	196	51
Eemsmond	BSO	107	85	22	177	140	37
Loppersum	BSO	77	61	16	127	100	27
Bellingwedde	BSO	34	27	7	56	44	12
Menterwolde	BSO	75	59	16	124	98	26
Oldambt	BSO	158	125	33	261	206	55
Pekela	BSO	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal	BSO	162	128	34	267	211	56
Veendam	BSO	280	221	59	462	365	97
Vlagtwedde	BSO	167	132	35	276	218	58
Totaal	BSO	1.289	968	321	2.127	1.597	530
Totaal Noordoost- Groningen	KDV & BSO	2.350	1.751	599	4.578	3.407	1.171

Tussen 2012 en 2015 neemt het capaciteitsoverschot in de KDV toe tot 686 kinderen of 297 kindplaatsen. De gewenste capaciteit in kinderen is 1.765 op basis van 764 kindplaatsen.

De gewenste capaciteit voor de BSO neemt af van 968 naar 907 kindplaatsen. Dit komt neer op een capaciteitsoverschot van 630 kinderen en 382 kindplaatsen.

Voor het indicatiejaar 2018 ziet de tabel er als volgt uit.

Vraag & aanbod 2018							
Bron: Linkin Business							
Locatie	Kinderopvang	Capaciteit kindplaatsen	Gewenste capaciteit in kindplaatsen	Resultaat in kindplaatsen	Capaciteit in kinderen	Gewenste capaciteit in kinderen	Resultaat in kinderen
Appingdam	KDV	64	46	18	148	106	42
Delfzijl	KDV	57	41	16	132	94	37
Eemsumond	KDV	64	46	18	148	106	42
Loppersum	KDV	24	17	7	55	40	16
Bellingwedde	KDV	6	4	2	14	10	4
Menterwolde	KDV	101	72	29	233	167	66
Oldambt	KDV	169	124	45	390	287	103
Pekela	KDV	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal	KDV	170	122	48	393	281	112
Veendam	KDV	261	187	74	603	432	171
Vlagtwedde	KDV	145	104	41	335	240	95
Totaal KDV	KDV	1.061	760	301	2.451	1.755	696
Appingdam	BSO	79	55	24	130	91	40
Delfzijl	BSO	150	104	46	248	172	75
Eemsumond	BSO	107	75	32	177	123	54
Loppersum	BSO	77	54	23	127	88	39
Bellingwedde	BSO	34	24	10	56	39	17
Menterwolde	BSO	75	52	23	124	86	38
Oldambt	BSO	158	110	48	261	182	79
Pekela	BSO	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal	BSO	162	113	49	267	186	81
Veendam	BSO	280	195	85	462	322	140
Vlagtwedde	BSO	167	116	51	276	192	84
Totaal	BSO	1.289	853	436	2.127	1.407	720
Totaal Noordoost- Groningen	KDV & BSO	2.350	1.612	738	4.578	3.162	1.416

Waar er in 2015 een capaciteitsoverschot was van 297 kindplaatsen of 686 kinderen is er in 2018 sprake van een capaciteitsoverschot van 301 kindplaatsen of 696 kinderen.

De gewenste capaciteit in de BSO loopt terug tot 853 kindplaatsen of 1.407 kinderen. Het overschot in kindplaatsen stijgt van 382 in 2015 naar 436 in 2018. Het overschot in kinderen stijgt van 630 in 2015 naar 720 in 2018.

Uit de overzichten van de capaciteit blijkt dat er sprake is van een structureel overschot wat groter met de tijd.

4 Samenwerking

Uit bestaande studies en dit onderzoek lijkt samenwerking de enige oplossing om in een krimpgebied voorzieningen te continueren. Hieronder volgen enkele obstakels die samenwerking kunnen bemoeilijken.

4.1 Obstakels

Religie

Het geloof kan een remmend effect op samenwerking aangezien groepen met een geloofsovertuiging specifieke wensen en behoeften hebben welke niet altijd ingewilligd kunnen worden. Momenteel zien wij dat vanuit deze groepen, in dit geval, gereformeerden en moslims, de kinderopvang zelf gaan regelen.

Besturen

Er zijn momenteel te veel besturen welke te verspreid zijn over een relatief groot gebied. Hierdoor en door het 'eigen belang' voor op te zetten is het lastig om draagvlak te voor samenwerking te krijgen.

Burgers

De inwoners spelen mogelijk de grootste rol in het vinden van oplossingen. Kernen, dorpen en kleine gemeenten behouden vaak hun voorzieningen door de druk van de inwoners terwijl dat kwalitatief en bedrijfsmatig gezien niet strookt met een gezonde huishouding. Communicatie tot bewustwording van deze situatie is daarom van essentieel belang.

Regelgeving

Bestaande regels, wetten en beleid werken veelal nieuwe initiatieven tegen. Een goed voorbeeld is de "kleine scholen bijdrage" (de extra vergoeding van OCW) waardoor de kans dat verschillende kleinere scholen gaan samenwerken wordt beperkt. De wet OK wordt zowel als kans als bedreiging gezien.

Bedrijfsvoering

Doordat groepen kleiner worden is de vraag naar flexibiliteit maximaal en komen principes van kinderopvangorganisaties onder druk te staan. Organisaties zullen keuzes moeten maken doordat "het water inmiddels tot aan de lippen staat"; of snijden in het aanbod of snijden in de kwaliteit. Organisaties hebben daarom behoefte aan een snelle oplossing van de huidige situatie.

Onderwijstijdverlenging

Onderwijstijdverlenging is een verlenging van de effectieve leertijd om het niveau van onder presterende leerlingen op een hoger peil te brengen. Door het invoeren hiervan worden kan, in regio's waar relatief meer doelgroepkinderen aanwezig zijn, de functie van (commerciële) kinderopvangorganisaties beperkt.

4.2 Overheidsniveau

De provincie Groningen start in september 2010 met het uitwerken van twee pilots welke in september 2011 van start gaan.

In twee plattelandsgebieden van de gemeenten Loppersum en De Marne in Noord-Groningen zal de realisatie van geïntegreerde kindvoorzieningen met doorlopende leer- en ontwikkelingslijnen uitgewerkt worden. Dit wordt vanuit de Provincie aangestuurd.

In dezelfde periode onderzoeken vier onderwijskoepels en de regionale stichting voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk een voor allen geaccepteerde vorm van samenwerking waardoor het organisatorisch mogelijk moet worden om de kindvoorziening vorm te geven.

5. Conclusies en aanbevelingen

Op basis van het onderzoek zijn er conclusies en aanbevelingen geformuleerd.

5.1 Conclusies

Bewustwording

Op afstand, wat blijkt uit telefonische interviews, lijkt de situatie in orde. Het woord wat we vaak te horen hebben gekregen is "stabiel". Echter, zodra wij face- to- face dieper in gesprek komen met belanghebbenden blijkt de situatie eigenlijk veel erger te zijn dan er vanuit cijfers is af te leiden. Belanghebbenden zijn ofwel niet bewust, gaan over tot de orde van de dag en laten een houding zien van het zal mijn tijd wel duren. Daarentegen zijn er ook personen die wel degelijk de noodzaak in zien. Voor degene die de realiteit onder ogen zien lijkt het vechten tegen ongelof en zij hebben dan ook de neiging om het hoofd in de schoot te leggen.

Capaciteit

Momenteel is sprake van overcapaciteit die in komende jaren toeneemt. Veel organisaties komen hierdoor in rode cijfers en moeten keuzes maken om vestigingen te sluiten. Hierdoor kan er een terugloop van de kinderopvang ontstaan. Dit kan gevolg hebben dat er nog meer 'kinderkrijgers' wegtrekken waardoor de krimp te maken krijgt met een versnelling.

Krimp

Uit de demografische cijfers blijkt dat op Winschoten na alle gemeenten krimpen. Kinderopvangorganisaties hebben in deze gebieden last van minder kinderen en dus kleinere groepen welke vaak niet rendabel zijn. Organisaties beraden zich momenteel op keuzes om vestigingen te sluiten dan wel samen te voegen.

Bevolkingssamenstelling

In krimpgebieden verandert de samenstelling van de bevolking. De oudere leeftijdscategorieën nemen toe, jongeren nemen af. Met name in de groep 25- 44 jaar, de "kinderkrijgers", neem het relatieve aantal af door migratie. Hierdoor wordt dit op termijn onevenredig teruggezien in de kinderopvangleeftijden.

Crisis

Door de crisis en de toename van geautomatiseerde processen in de industrie is de werkgelegenheid afgenomen. De crisis heeft hierdoor ook zijn invloed op de kinderopvang. Zowel voor werklozen als voor personen die, al dan niet gedwongen, minder uur werken is het financieel niet meer mogelijk om gebruik te maken van kinderopvang of zijn de kinderen logischerwijs thuis. Ook wordt het grijze circuit hierdoor weer populair.

Samenwerkingsvormen

Provincie gaat in september starten met twee pilots om geïntegreerde voorziening te realiseren in gemeente Loppersum en De Marne. Dit project loopt in principe een jaar. De exacte invulling is nog niet bekend en waarom juist deze gemeenten zijn aangewezen evenmin. Het is dan ook de vraag of de obstakels niet worden onderschat en of de doorlooptijd van het project niet te lang is gezien de ernst van de situatie.

Aanbieders

Aanbieders van kinderopvang nemen toe zonder dat hier toezicht op is. Voorbeelden zijn de kinderopvang in boerderijen welke gestimuleerd worden om boeren te helpen tegen seizoensinvloeden of de eerder genoemde aanhangers van een bepaald geloof die zelf de opvang organiseren.

5.2 Aanbevelingen

Kengetallen

Het is voor belanghebbenden belangrijk om te (kunnen) sturen op juiste getallen en deze naar waarde in te schatten. Voor het Netwerkbureau is dan ook aan te raden dit rapport onder aandacht te brengen van desbetreffende regio om zo de huidige situatie onder de aandacht te brengen.

Kansrijke gebieden

Binnen het onderzochte gebied zijn er verschillen tussen gemeenten, van stabiel tot een relatief grote krimpers. Gemeenten- overstijgend zou er gekeken kunnen worden naar samenhangende kerngebieden. Stabiele- en/of groeikernen zouden aangewezen kunnen worden als 'nieuwe centra' van desbetreffende krimpregio of gemeente.

Masterplan

De samenwerkingsverbanden die momenteel aanwezig zijn, zijn organisch ontstaan. Dit zou beter planmatig kunnen worden aangepakt met een krachtige regisseur die tot een masterplan komt en tools krijgt om impopulaire maatregelen te nemen teneinde de kwaliteit en behapbaarheid van het onderwerp te realiseren.

Een voorbeeld van een dergelijke situatie is die van omtrent het stijgen van de waterspiegel in Nederland. Hier is een Delta Manager aangesteld die bij nood wetten kan en mag breken. Zodoende kan er, waar nodig, snel ingespeeld worden op ontwikkelingen waardoor er daadwerkelijk oplossingen worden gerealiseerd.

Rol overheid

De overheid zou een actievere, faciliterende rol kunnen innemen waarmee zij vinger aan de pols kan houden, partijen bij elkaar brengt, informatie verschaft en kan optreden waar nodig.

Een voorbeeld uit eerder onderzoek is de situatie in IJburg. Hier was twee jaar geleden een zo groot tekort wat de woningmarkt stagneerde. De gemeente is toen nadrukkelijker een faciliterende rol gaan spelen met een aangewezen persoon op dit gebied. Deze persoon heeft ervoor gezorgd heeft vraag en aanbod beter op elkaar aan sluit.

Bronnen

Interviews

- Maria Bolt, Kids2B
- Titske Blaak, Zorggroep Meander
- Mevr. E.W. Ferguson, Poko Loko
- Michelle van Nieuwenhoven, Kiddies Kinderdagverblijven
- Tom Veldt, Kits Oonlie
- Anita Helzen, Kinderopvang Westerwolde
- Jessica Boelema, Kinderopvang Hummelstee
- Masja van Wely, Kinderopvang Winschoten
- Gerrit Willem de Jong, CAB Groningen
- Jan Dirk Gardenier, CAB Groningen
- Paul Voerman, afdeling bevolking CBS
- Dhr. Broekman, afdeling bevolking CBS
- Stephaan Declerck, Planbureau voor de Leefomgeving
- Francisca de Jong, Provincie Groningen
- Aletta van den Berg, CMO Groningen
- Dhr. Reitsma, Gemeente Appingedam

Literatuur

- Krimp als structureel probleem, Topteam Krimp
- Krimpen met kwaliteit, Rijk VNG IPO
- Pact regio Eemsdelta; Regionaal beleid "Wonen en voorzieningen", De gemeentebesturen van de gemeenten Appingedam, Delfzijl, Eemsmond en Loppersum en het bestuur van de provincie Groningen
- De discussie voorbij, Eindrapport Taskforce Deeltijdplus
- Jeugd- en Onderwijsmonitor 2009, Provincie Groningen
- Punt, thema "Krimp", nummer 18 juni 2010
- Presentatie 'Bevolkingskrimp en voorzieningenbeleid
- Kleine basisscholen op weg naar hogere opbrengsten, CPS onderwijsontwikkeling en advies
- Quick scan: relatie groeiende stad en krimpende ommeland, Demografische trends en de ontwikkeling van kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte, Rijksuniversiteit Groningen
- Diverse klantenonderzoeken voor kinderopvangorganisaties, Linkin Business

Websites

www.cbs.nl
www.ggd.groningen.nl
www.cmogroningen.nl
www.groningen.nl
www.kids2b.nl
www.waarborgfondskinderopvang.nl
www.bedreigdbestaan.nl
www.pbl.nl
www.cabgroningen.nl
www.cedgroep.nl
www.mogroep.nl

Bijlage 1: Overzicht capaciteit per indicatie jaar en opvang

Vraag & aanbod 2010							
Bron: Linkin Business							
Locatie	Kinderopvang	Capaciteit kindplaatsen	Gewenste capaciteit in kindplaatsen	Resultaat in kindplaatsen	Capaciteit in kinderen	Gewenste capaciteit in kinderen	Resultaat in kinderen
Appingdam							
Kids2b	KDV	64	54	10	148	124	24
Delfzijl							
de Sterke Beer	KDV	4	3	1	9	8	2
Kids2b Delfzijl	KDV	45	38	7	104	87	17
Elmo's Daycare	KDV	8	7	1	18	15	3
Eemsmond							
kids2b Uithuizen	KDV	32	27	5	74	62	12
Jodocus	KDV	32	27	5	74	62	12
Loppersum							
kids2b Loppersum	KDV	24	20	4	55	46	9
Bellingw edde							
Loosterheem	KDV	6	5	1	14	12	2
Menterw olde							
Het Apenstaartje	KDV	16	13	3	37	31	6
Poko Loko BV,	KDV	60	50	10	139	116	23
Poko Loko BV,	KDV	25	21	4	58	48	9
Oldambt							
KiWi	KDV	75	63	12	173	145	28
Hummelstee	KDV	31	26	5	72	60	12
Romi	KDV	12	10	2	28	23	5
De Kabouters	KDV	32	27	5	74	62	12
K.O. Nijntje	KDV	19	16	3	44	37	7
Pekela							
-Geen-	KDV	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal							
Speelhoukje	KDV	28	23	5	65	54	11
't Speelparadijs	KDV	20	17	3	46	39	8
Kiekus	KDV	34	28	6	79	66	13
De Boerderij	KDV	12	10	2	28	23	5
De Speeldoos	KDV	76	64	12	176	147	29
Veendam							
Somerlustw eg	KDV	76	64	12	176	147	29
Zuidenveld	KDV	60	50	10	139	116	23
Breehorn	KDV	23	19	4	53	44	9
Drie Turven Hoog	KDV	10	8	2	23	19	4
Bamba	KDV	32	27	5	74	62	12
Hoi Pppeloi	KDV	60	50	10	139	116	23

Vlagtw edde							
Minimuis	KDV	15	13	2	35	29	6
Kiekeboe 2 hoofdkantoor	KDV	88	74	14	203	170	33
Ieniemenie	KDV	28	23	5	65	54	11
Plaggenborg	KDV	14	12	2	32	27	5
Totaal KDV	KDV	1.061	888	173	2.451	2.052	399

Vraag & aanbod 2010							
Bron: Linkin Business							
Locatie	Kinderopvang	Capaciteit kindplaatsen	Gewenste capaciteit in kindplaatsen	Resultaat in kindplaatsen	Capaciteit in kinderen	Gewenste capaciteit in kinderen	Resultaat in kinderen
Appingdam							
Kids2b Olingertil	BSO	49	43	6	81	70	10
Kids2b ASWA	BSO	30	26	4	50	43	6
Delfzijl							
Tante Toos	BSO	30	26	4	50	43	6
kids2b Hallehuis	BSO	40	35	5	66	58	8
Kids2b Farmsum	BSO	20	17	3	33	29	4
Kids2b Delfzijl	BSO	50	44	6	83	72	11
De Sterke Beer	BSO	2	2	0	3	3	0
Elmo's Daycare	BSO	8	7	1	13	12	2
Eemsum							
Schutsluis Oldenzijl	BSO	20	17	3	33	29	4
kids2b Warffum	BSO	20	17	3	33	29	4
kids2b Uithuizen	BSO	32	28	4	53	46	7
Jodocus	BSO	20	17	3	33	29	4
De Schelp	BSO	15	13	2	25	22	3
Loppersum							
kids2b Middelstum	BSO	20	17	3	33	29	4
kids2b Loppersum	BSO	30	26	4	50	43	6
Kids2b 't Zandt	BSO	10	9	1	17	14	2
Blijham	BSO	17	15	2	28	24	4
Bellingw edde							
De Vlinders	BSO	30	26	4	50	43	6
Loosterheem	BSO	4	3	1	7	6	1
Menterw olde							
Het Apenstaartje	BSO	15	13	2	25	22	3
Poko Loko BV,	BSO	40	35	5	66	58	8
Poko Loko BV,	BSO	20	17	3	33	29	4
Oldambt							
Pandabeer	BSO	30	26	4	50	43	6
Kameleon	BSO	20	17	3	33	29	4
Villa Kakelbont	BSO	30	26	4	50	43	6
Vossehol	BSO	30	26	4	50	43	6
Knabbel & Babbel	BSO	10	9	1	17	14	2
De Reuzen	BSO	32	28	4	53	46	7
Romi	BSO	6	5	1	10	9	1
Pekela							
-Geen-	BSO	-	-	-	-	-	-

Stadskanaal							
't Speelparadijs	BSO	24	21	3	40	35	5
Het Speelhonk	BSO	80	70	10	132	115	17
Kiekus	BSO	20	17	3	33	29	4
Speelhokje	BSO	28	24	4	46	40	6
Oleander	BSO	10	9	1	17	14	2
Veendam							
Zuidenveld	BSO	100	87	13	165	144	21
Breehorn	BSO	60	52	8	99	86	13
Meridiaan	BSO	50	44	6	83	72	11
Franshalslaan	BSO	50	44	6	83	72	11
Hoi Pippeloi	BSO	20	17	3	33	29	4
Vlagtwedde							
Robbedoes	BSO	40	35	5	66	58	8
Robbedoes, speelhonk	BSO	20	17	3	33	29	4
Ratjetoe	BSO	63	55	8	104	91	13
Kapschuur	BSO	22	19	3	36	32	5
Plaggenborg	BSO	22	19	3	36	32	5
Totaal	BSO	1.224	1.066	158	2.020	1.760	260

Vraag & aanbod 2012

Bron: Linkin Business

Locatie	Kinderopvang	Capaciteit kindplaatsen	Gewenste capaciteit in kindplaatsen	Resultaat in kindplaatsen	Capaciteit in kinderen	Gewenste capaciteit in kinderen	Resultaat in kinderen
Appingdam							
Kids2b	KDV	64	50	14	148	116	32
Delfzijl							
de Sterke Beer	KDV	4	3	1	9	7	2
Kids2b Delfzijl	KDV	45	35	10	104	82	22
Elmo's Daycare	KDV	8	6	2	18	15	4
Eemsmond							
kids2b Uithuizen	KDV	32	25	7	74	58	16
Jodocus	KDV	32	25	7	74	58	16
Loppersum							
kids2b Loppersum	KDV	24	19	5	55	44	12
Bellingw edde							
Loosterheem	KDV	6	5	1	14	11	3
Menterw olde							
Het Apenstaartje	KDV	16	13	3	37	29	8
Poko Loko BV,	KDV	60	47	13	139	109	30
Poko Loko BV,	KDV	25	20	5	58	45	12
Oldambt							
KiWi	KDV	75	59	16	173	136	37
Hummelstee	KDV	31	24	7	72	56	15
Romi	KDV	12	9	3	28	22	6
De Kabouters	KDV	32	25	7	74	58	16
K.O. Nijntje	KDV	19	15	4	44	34	9
Pekela							
-Geen-	KDV	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal							
Speelhokje	KDV	28	22	6	65	51	14
't Speelparadijs	KDV	20	16	4	46	36	10
Kiekus	KDV	34	27	7	79	62	17
De Boerderij	KDV	12	9	3	28	22	6
De Speeldoos	KDV	76	60	16	176	138	38
Veendam							
Somerlustw eg	KDV	76	60	16	176	138	38
Zuidenveld	KDV	60	47	13	139	109	30
Breehorn	KDV	23	18	5	53	42	11
Drie Turven Hoog	KDV	10	8	2	23	18	5
Bamba	KDV	32	25	7	74	58	16
Hoi Pppeloi	KDV	60	47	13	139	109	30
Vlagtw edde							
Minimuis	KDV	15	12	3	35	27	7
Kiekeboe 2 hoofdkantoor	KDV	88	69	19	203	160	44
Ieniemenie	KDV	28	22	6	65	51	14
Plaggenborg	KDV	14	11	3	32	25	7
Totaal KDV	KDV	1.061	833	228	2.451	1.925	526

Vraag & aanbod 2012

Bron: Linkin Business

Locatie	Kinderopvang	Capaciteit kindplaatsen	Gewenste capaciteit in kindplaatsen	Resultaat in kindplaatsen	Capaciteit in kinderen	Gewenste capaciteit in kinderen	Resultaat in kinderen
Appingdam							
Kids2b Olingertil	BSO	49	41	8	81	68	13
Kids2b ASWA	BSO	30	25	5	50	42	8
Delfzijl							
Tante Toos	BSO	30	25	5	50	42	8
kids2b Hallehuis	BSO	40	34	6	66	55	11
Kids2b Farmsum	BSO	20	17	3	33	28	5
Kids2b Delfzijl	BSO	50	42	8	83	69	13
De Sterke Beer	BSO	2	2		3	3	
Elmo's Daycare	BSO	8	7	1	13	11	2
Eemsmond							
Schutsluis Oldenzijl	BSO	20	17	3	33	28	5
kids2b Warffum	BSO	20	17	3	33	28	5
kids2b Uithuizen	BSO	32	27	5	53	44	9
Jodocus	BSO	20	17	3	33	28	5
De Schelp	BSO	15	13	2	25	21	4
Loppersum							
kids2b Middelstum	BSO	20	17	3	33	28	5
kids2b Loppersum	BSO	30	25	5	50	42	8
Kids2b 't Zandt	BSO	10	8	2	17	14	3
Blijham	BSO	17	14	3	28	24	5
Bellingw edde							
De Vlinders	BSO	30	25	5	50	42	8
Loosterheem	BSO	4	3	1	7	6	1
Menterw olde							
Het Apenstaartje	BSO	15	13	2	25	21	4
Poko Loko BV ,	BSO	40	34	6	66	55	11
Poko Loko BV ,	BSO	20	17	3	33	28	5
Oldambt							
Pandabeer	BSO	30	25	5	50	42	8
Kameleon	BSO	20	17	3	33	28	5
Villa Kakelbont	BSO	30	25	5	50	42	8
Vossehol	BSO	30	25	5	50	42	8
Knabbel & Babbel	BSO	10	8	2	17	14	3
De Reuzen	BSO	32	27	5	53	44	9
Romi	BSO	6	5	1	10	8	2
Pekela							
-Geen-	BSO	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal							
't Speelparadijs	BSO	24	20	4	40	33	6
Het Speelhonk	BSO	80	67	13	132	111	21
Kiekus	BSO	20	17	3	33	28	5
Speelhokje	BSO	28	23	5	46	39	7
Oleander	BSO	10	8	2	17	14	3

Veendam							
Zuidenveld	BSO	100	84	16	165	138	27
Breehorn	BSO	60	50	10	99	83	16
Meridiaan	BSO	50	42	8	83	69	13
Franshalslaan	BSO	50	42	8	83	69	13
Hoi Pippeloi	BSO	20	17	3	33	28	5
Vlagtwedde							
Robbedoes	BSO	40	34	6	66	55	11
Robbedoes, speelhonk	BSO	20	17	3	33	28	5
Ratjetoe	BSO	63	53	10	104	87	17
Kapschuur	BSO	22	18	4	36	30	6
Plaggenborg	BSO	22	18	4	36	30	6
Totaal	BSO	1.224	1.027	197	2.020	1.694	326

Vraag & aanbod 2015

Bron: Linkin Business

Locatie	Kinderopvang	Capaciteit kindplaatsen	Gewenste capaciteit in kindplaatsen	Resultaat in kindplaatsen	Capaciteit in kinderen	Gewenste capaciteit in kinderen	Resultaat in kinderen
Appingdam							
Kids2b	KDV	64	49	15	148	113	35
Delfzijl							
de Sterke Beer	KDV	4	3	1	9	7	2
Kids2b Delfzijl	KDV	45	34	11	104	80	24
Elmo's Daycare	KDV	8	6	2	18	14	4
Eemsmond							
kids2b Uithuizen	KDV	32	25	7	74	57	17
Jodocus	KDV	32	25	7	74	57	17
Loppersum							
kids2b Loppersum	KDV	24	18	6	55	42	13
Bellingw edde							
Loosterheem	KDV	6	5	1	14	11	3
Menterw olde							
Het Apenstaartje	KDV	16	12	4	37	28	9
Poko Loko BV,	KDV	60	46	14	139	106	32
Poko Loko BV,	KDV	25	19	6	58	44	14
Oldambt							
KiWi	KDV	75	57	18	173	133	41
Hummelstee	KDV	31	24	7	72	55	17
Romi	KDV	12	9	3	28	21	6
De Kabouters	KDV	32	25	7	74	57	17
K.O. Nijntje	KDV	19	15	4	44	34	10
Pekela							
-Geen-	KDV	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal							
Speelhokje	KDV	28	21	7	65	50	15
't Speelparadijs	KDV	20	15	5	46	35	11
Kiekus	KDV	34	26	8	79	60	18
De Boerderij	KDV	12	9	3	28	21	6
De Speeldoos	KDV	76	58	18	176	134	41
Veendam							
Somerlustw eg	KDV	76	58	18	176	134	41
Zuidenveld	KDV	60	46	14	139	106	32
Breehorn	KDV	23	18	5	53	41	12
Drie Turven Hoog	KDV	10	8	2	23	18	5
Bamba	KDV	32	25	7	74	57	17
Hoi Pppeloi	KDV	60	46	14	139	106	32
Vlagtw edde							
Minimuis	KDV	15	11	4	35	27	8
Kiekeboe 2 hoofdkantoor	KDV	88	67	21	203	156	48
Ieniemenie	KDV	28	21	7	65	50	15
Plaggenborg	KDV	14	11	3	32	25	8
Totaal KDV	KDV	1.061	813	248	2.451	1.877	574

Vraag & aanbod 2015

Bron: Linkin Business

Locatie	Kinderopvang	Capaciteit kindplaatsen	Gewenste capaciteit in kindplaatsen	Resultaat in kindplaatsen	Capaciteit in kinderen	Gewenste capaciteit in kinderen	Resultaat in kinderen
Appingdam							
Kids2b Olingertil	BSO	49	39	10	81	64	17
Kids2b ASWA	BSO	30	24	6	50	39	11
Delfzijl							
Tante Toos	BSO	30	24	6	50	39	11
kids2b Hallehuis	BSO	40	31	9	66	52	14
Kids2b Farmsum	BSO	20	16	4	33	26	7
Kids2b Delfzijl	BSO	50	39	11	83	65	18
De Sterke Beer	BSO	2	2		3	3	
Elmo's Daycare	BSO	8	6	2	13	10	3
Eemsmond							
Schutsluis Oldenzijl	BSO	20	16	4	33	26	7
kids2b Warffum	BSO	20	16	4	33	26	7
kids2b Uithuizen	BSO	32	25	7	53	42	11
Jodocus	BSO	20	16	4	33	26	7
De Schelp	BSO	15	12	3	25	19	5
Loppersum							
kids2b Middelstum	BSO	20	16	4	33	26	7
kids2b Loppersum	BSO	30	24	6	50	39	11
Kids2b 't Zandt	BSO	10	8	2	17	13	4
Blijham	BSO	17	13	4	28	22	6
Bellingw edde							
De Vlinders	BSO	30	24	6	50	39	11
Loosterheem	BSO	4	3	1	7	5	1
Menterw olde							
Het Apenstaartje	BSO	15	12	3	25	19	5
Poko Loko BV ,	BSO	40	31	9	66	52	14
Poko Loko BV ,	BSO	20	16	4	33	26	7
Oldambt							
Pandabeer	BSO	30	24	6	50	39	11
Kameleon	BSO	20	16	4	33	26	7
Villa Kakelbont	BSO	30	24	6	50	39	11
Vossehol	BSO	30	24	6	50	39	11
Knabbel & Babbel	BSO	10	8	2	17	13	4
De Reuzen	BSO	32	25	7	53	42	11
Romi	BSO	6	5	1	10	8	2
Pekela							
-Geen-	BSO	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal							
't Speelparadijs	BSO	24	19	5	40	31	8
Het Speelhonk	BSO	80	63	17	132	104	28
Kiekus	BSO	20	16	4	33	26	7
Speelhokje	BSO	28	22	6	46	36	10
Oleander	BSO	10	8	2	17	13	4

Veendam							
Zuidenveld	BSO	100	79	21	165	130	35
Breehorn	BSO	60	47	13	99	78	21
Meridiaan	BSO	50	39	11	83	65	18
Franshalslaan	BSO	50	39	11	83	65	18
Hoi Pippeloi	BSO	20	16	4	33	26	7
Vlagtw edde							
Robbedoes	BSO	40	31	9	66	52	14
Robbedoes, speelhonk	BSO	20	16	4	33	26	7
Ratjetoe	BSO	63	50	13	104	82	22
Kapschuur	BSO	22	17	5	36	29	8
Plaggenborg	BSO	22	17	5	36	29	8
Totaal	BSO	1.224	963	261	2.020	1.588	431

Vraag & aanbod 2018

Bron: Linkin Business

Locatie	Kinderopvang	Capaciteit kindplaatsen	Gewenste capaciteit in kindplaatsen	Resultaat in kindplaatsen	Capaciteit in kinderen	Gewenste capaciteit in kinderen	Resultaat in kinderen
Appingdam							
Kids2b	KDV	64	49	15	148	113	35
Delfzijl							
de Sterke Beer	KDV	4	3	1	9	7	2
Kids2b Delfzijl	KDV	45	34	11	104	79	25
Elmo's Daycare	KDV	8	6	2	18	14	4
Eemsmond							
kids2b Uithuizen	KDV	32	24	8	74	56	18
Jodocus	KDV	32	24	8	74	56	18
Loppersum							
kids2b Loppersum	KDV	24	18	6	55	42	13
Bellingw edde							
Loosterheem	KDV	6	5	1	14	11	3
Menterw olde							
Het Apenstaartje	KDV	16	12	4	37	28	9
Poko Loko BV,	KDV	60	46	14	139	106	33
Poko Loko BV,	KDV	25	19	6	58	44	14
Oldambt							
KiWi	KDV	75	57	18	173	132	41
Hummelstee	KDV	31	24	7	72	55	17
Romi	KDV	12	9	3	28	21	7
De Kabouters	KDV	32	24	8	74	56	18
K.O. Nijntje	KDV	19	14	5	44	33	10
Pekela							
-Geen-	KDV	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal							
Speelhokje	KDV	28	21	7	65	49	15
't Speelparadijs	KDV	20	15	5	46	35	11
Kiekus	KDV	34	26	8	79	60	19
De Boerderij	KDV	12	9	3	28	21	7
De Speeldoos	KDV	76	58	18	176	134	42
Veendam							
Somerlustw eg	KDV	76	58	18	176	134	42
Zuidenveld	KDV	60	46	14	139	106	33
Breehorn	KDV	23	18	5	53	40	13
Drie Turven Hoog	KDV	10	8	2	23	18	6
Bamba	KDV	32	24	8	74	56	18
Hoi Pppeloi	KDV	60	46	14	139	106	33
Vlagtw edde							
Minimuis	KDV	15	11	4	35	26	8
Kiekeboe 2 hoofdkantoor	KDV	88	67	21	203	155	49
Ieniemenie	KDV	28	21	7	65	49	15
Plaggenborg	KDV	14	11	3	32	25	8
Totaal KDV	KDV	1.061	808	253	2.451	1.866	585

Vraag & aanbod 2018

Bron: Linkin Business

Locatie	Kinderopvang	Capaciteit kindplaatsen	Gewenste capaciteit in kindplaatsen	Resultaat in kindplaatsen	Capaciteit in kinderen	Gewenste capaciteit in kinderen	Resultaat in kinderen
Appingdam							
Kids2b Olingertil	BSO	49	36	13	81	60	21
Kids2b ASWA	BSO	30	22	8	50	37	13
Delfzijl							
Tante Toos	BSO	30	22	8	50	37	13
kids2b Hallehuis	BSO	40	30	10	66	49	17
Kids2b Farmsum	BSO	20	15	5	33	24	9
Kids2b Delfzijl	BSO	50	37	13	83	61	22
De Sterke Beer	BSO	2	1	1	3	2	1
Elmo's Daycare	BSO	8	6	2	13	10	3
Eemsmond							
Schutsluis Oldenzijl	BSO	20	15	5	33	24	9
kids2b Warffum	BSO	20	15	5	33	24	9
kids2b Uithuizen	BSO	32	24	8	53	39	14
Jodocus	BSO	20	15	5	33	24	9
De Schelp	BSO	15	11	4	25	18	6
Loppersum							
kids2b Middelstum	BSO	20	15	5	33	24	9
kids2b Loppersum	BSO	30	22	8	50	37	13
Kids2b 't Zandt	BSO	10	7	3	17	12	4
Blijham	BSO	17	13	4	28	21	7
Bellingw edde							
De Vlinders	BSO	30	22	8	50	37	13
Loosterheem	BSO	4	3	1	7	5	2
Menterw olde							
Het Apenstaartje	BSO	15	11	4	25	18	6
Poko Loko BV ,	BSO	40	30	10	66	49	17
Poko Loko BV ,	BSO	20	15	5	33	24	9
Oldambt							
Pandabeer	BSO	30	22	8	50	37	13
Kameleon	BSO	20	15	5	33	24	9
Villa Kakelbont	BSO	30	22	8	50	37	13
Vossehol	BSO	30	22	8	50	37	13
Knabbel & Babbel	BSO	10	7	3	17	12	4
De Reuzen	BSO	32	24	8	53	39	14
Romi	BSO	6	4	2	10	7	3
Pekela							
-Geen-	BSO	-	-	-	-	-	-
Stadskanaal							
't Speelparadijs	BSO	24	18	6	40	29	10
Het Speelhonk	BSO	80	59	21	132	98	34
Kiekus	BSO	20	15	5	33	24	9
Speelhokje	BSO	28	21	7	46	34	12
Oleander	BSO	10	7	3	17	12	4

Veendam							
Zuidenveld	BSO	100	74	26	165	122	43
Breehorn	BSO	60	44	16	99	73	26
Meridiaan	BSO	50	37	13	83	61	22
Franshalslaan	BSO	50	37	13	83	61	22
Hoi Pippeloi	BSO	20	15	5	33	24	9
Vlagtw edde							
Robbedoes	BSO	40	30	10	66	49	17
Robbedoes, speelhonk	BSO	20	15	5	33	24	9
Ratjetoe	BSO	63	47	16	104	77	27
Kapschuur	BSO	22	16	6	36	27	9
Plaggenborg	BSO	22	16	6	36	27	9
Totaal	BSO	1.224	905	319	2.020	1.493	527